

PPP projekty a VÚC: výhody a riziká

Irma Chmelová
Asociácia PPP

Lúčky, 25. apríla 2009

ap
pp
asociácia pre
spoluprácu verejného
podporu projektov
a súkromného sektora

Obsah

- O Asociácii PPP
 - Čo je PPP?
- Kedy a ako využiť PPP?
- PPP na Slovensku a vo svete

ap
pp
asociácia pre
spoluprácu verejného
podporu projektov
a súkromného sektora

Inštitucionálne prostredie PPP

Programové vyhlásenie vlády SR z roku 2006, časť 2.2 Hospodárska politika:

„Vláda SR sa zaväzuje určiť pravidlá a aktívne podporovať vznik verejno-súkromných partnerstiev v oblasti spravovania a vytvárania verejných statkov a zabezpečovania verejných služieb.“

Vzhľadom na tento záväzok vznikol na Ministerstve financií SR odbor priamo zodpovedný za politiku PPP a jej implementáciu:

Odbor partnerských projektov, Sekcia stratégie, MF SR

- **metodická funkcia**
 - metodické usmerňovanie, tvorba metodík (napr. Kódex riadenia prípravy PPP projektu, Prístup k riadeniu rizík v PPP projektoch)
- **podporná funkcia**
 - priama finančná podpora vybraných projektových zámerov z fondov EÚ – uhradenie 100 percent nákladov na štúdiu realizovateľnosti na 6-8 PPP projektov v období do roku 2013
- **funkcia znalostného a komunikačného centra**
 - školenia, semináre atď.

Sekcia rozpočtovej politiky, MF SR – kontrolná funkcia

Inštitucionálne prostredie PPP

Asociácia PPP

- záujmové združenie súkromného sektora pre oblasť PPP
- vznik v roku 2007
- finančné, poradenské, inžiniersko-konzultačné, stavebné technologické spoločnosti, advokátske kancelárie

Hlavný cieľ:

- podporovať vznik a rozvoj PPP projektov
- byť kompetentným partnerom pre verejný sektor v tejto oblasti

Hlavné aktivity:

- informovanie a vzdelávanie súkromného a verejného sektora
 - kvartálny časopis *PPP Newsletter*, informačná brožúra o PPP
 - webstránka www.asociaciapp.sk
 - konferencie, semináre
- podpora PPP projektov
 - konzultácie o možnostiach PPP
 - spájanie verejného a súkromného sektora (napr. poskytnutie kontaktov na potenciálnych realizátorov projektov a poradcov)
- skvalitnenie regulátorného prostredia
 - pripomienkovanie a iniciácia legislatívy a metodických dokumentov

Informačná brožúra o PPP

- informačná publikácia o PPP:
 - Čo je PPP?
 - Prečo PPP?
 - Vhodné oblasti a typy projektov pre PPP
 - Priebeh PPP projektu
 - Právne aspekty PPP
 - Financovanie PPP projektu
 - PPP slovník

PPP Newsletter

- kvartálny časopis Asociácie PPP
- aktuálne informácie o PPP doma i v zahraničí
- informácia MF SR
- registrácia na zasielanie PPP Newsletteru na www.asociaciappk.sk

Čo je PPP?

- Verejno-súkromné partnerstvo alebo Public-Private Partnership (PPP):
 - **dlhodobé partnerstvo verejného a súkromného sektora**, ktorého cieľom je efektívne zabezpečiť **kvalitnú verejnú infraštruktúru / verejné služby**
- Definícia Európskej komisie (*Zelená kniha o PPP*):
 - **forma spolupráce** medzi verejným (obec, VÚC, ministerstvo, príspevková organizácia...) a súkromným sektorom (firma alebo konzorcium firiem) **za účelom financovania, výstavby, rekonštrukcie, prevádzky a údržby infraštruktúry a poskytovania služieb pomocou tejto infraštruktúry**

Základná idea:

- **rozsiahlejšie využitie súkromného sektora** (jeho skúseností a schopností efektívnejšie hospodáriť) pri zabezpečení verejných služieb, pričom ale **nedochádza k trvalému prechodu rozhodovania a vlastníctva na súkromného partnera** (verejný sektor naďalej kontroluje, reguluje a monitoruje)
- **žiadna nová idea** – koncesie už v 19. storočí (Suezský kanál, Transsibírska magistrála, Eiffelova veža)

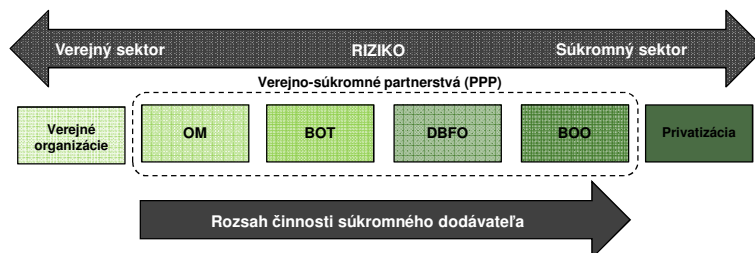
Čo je PPP?

- **poskytovanie verejnej služby**
 - zábavný park? parkovisko?
- **relatívne dlhodobá spolupráca verejného a súkromného partnera**
 - typicky 10 až 30 rokov
- **rozdelenie rizík projektu medzi partnerov**
 - často hlavný rozdiel medzi PPP a klasickou verejnou zákazkou - riziko preberá ten partner, ktorý ho dokáže najlepšie riadiť (najmä riziko výstavby, riziko dostupnosti, riziko dopytu)
 - zodpovednosť SP za projekt, cenu zhotovenia, prevádzky a údržby verejného vodovodu, nepretržitosť dodávok, hygienickú nezávadnosť vody atď.
- **zapojenie súkromného partnera do viacerých fáz projektu**
 - napr. súkromný partner stavbu naprojektuje, postaví, financuje, prevádzkuje verejnú službu a udržiava stavbu vo vopred dohodnutej kvalite
- **spôsob financovania projektu**
 - typicky čiastočne alebo celkovo projekt financuje súkromný partner
- **kompensácia súkromnému partnerovi za poskytnuté služby**
 - platby obdržia od verejného partnera (tzv. platby za dostupnosť služby) alebo priamo od užívateľov (napr. mýto), prípadne kombináciu týchto platieb

Čo je PPP?

- **mnoho rôznych variant/modelov:** od zaistenia prevádzky a údržby (OM – Operate-Maintain) po kompletne zabezpečenie projektu, výstavby a prevádzky vrátane financovania súkromným sektorom (DBFO – Design-Build-Finance-Operate)

Typické modely PPP:

OM (Operate-Maintain) – prevádzka a údržba

BOT (Build-Operate-Transfer) – výstavba, prevádzka, prevod vlastníctva späť verejnemu partnerovi

DBFO (Design-Build-Finance-Operate) – návrh, výstavba, financovanie, prevádzka

BOO (Build-Own-Operate) – výstavba, vlastníctvo, prevádzka

Zmluvné a inštitucionálne PPP

Európska komisia rozlišuje medzi tzv. **zmluvnými** a **inštitucionálnymi** PPP:

Zmluvné PPP

- partnerstvo verejného a súkromného partnera **založené výlučne na zmluvnom spojení**
- na Slovensku napr. diaľničné PPP projekty

Inštitucionálne PPP

- založenie **spoločného podniku**
- na Slovensku napr. spoločnosti, ktoré prevádzkujú vodohospodársku infraštruktúru

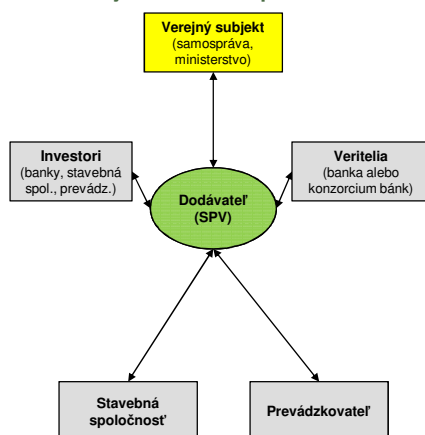
Kedy uvažovať o PPP?

- **Potrebujem:**
 - dlhodobu zabezpečiť verejnú službu
- **Možno predpokladať:**
 - súkromný partner zabezpečí službu efektívnejšie / lacnejšie ako keby ju zabezpečoval verejný sektor vo vlastnej réžii (hodnota za peniaze)
 - jasná a objektívna potreba projektu - politická podpora a zhoda na realizácii
 - ide o oblasť, v ktorej je PPP overené
 - minimálna veľkosť projektu (?)
 - súkromný partner môže realizovať na súvisiacich činnostiach zisk („zľacnenie projektu“ pre zadávateľa)
 - možnosť jasného zadania potrieb a špecifikácie výstupov projektu
 - schopnosť vytvoriť dobrý projektový tím
 - dostatočný rozpočet na projekt (platby za dostupnosť, poradenské služby...)
 - kvalitná príprava projektu (štúdiá realizovateľnosti)
- **Nemôžem/nechcem:**
 - investovať v súčasnosti vlastné finančné prostriedky
 - niesť zodpovednosť za riziká výstavby a prevádzky

11

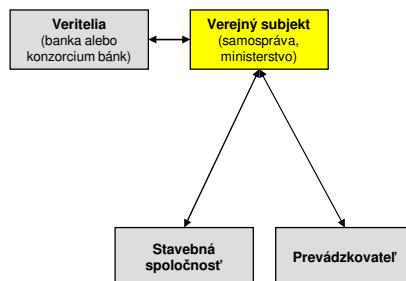
PPP vs. klasická zákazka

Verejno-súkromné partnerstvo

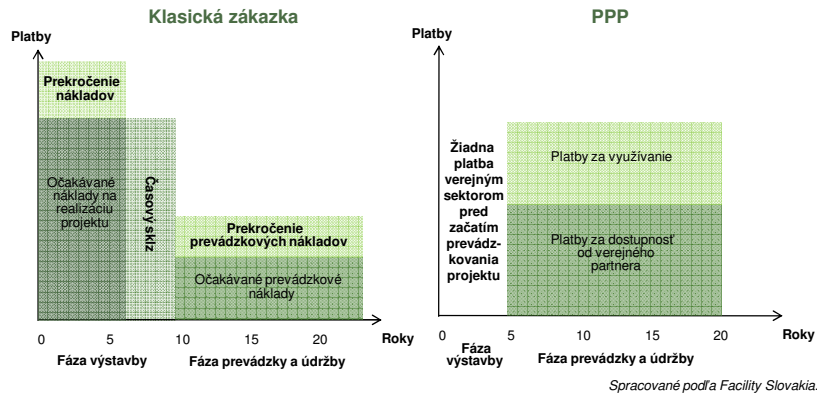

SPV = *Special Purpose Vehicle* (účelovo zriadená spoločnosť):
spojenie stavebnej spoločnosti, prevádzkovateľa a
financujúcich inštitúcií do projektovej spoločnosti

Klasická zákazka

PPP vs. klasická zákazka

Výsledok implementácie PPP vo Veľkej Británii:

Projekty, ktoré presiahli svoj rozpočet:

- klasické zákazky: 73%
- PPP: 20%

Projekty, ktoré boli dokončené s omeškaním:

- klasické zákazky: 70%
- PPP: 24%

Zdroj: National Audit Office UK, 2005.

PPP vs. klasická zákazka

Štandardná verejná zákazka (bez znakov PPP):

- investičné náklady hradí zadávateľ
- poplatky užívateľov sú príjmom verejného sektora
- prevažnú väčšinu rizík spojených s projektom nesie zadávateľ (často všetky)
- dodávateľ nesie iba obvyklé riziká tradične spojené so zmluvou o diele
- obstaráva sa každá fáza projektu zvlášť (napr. spracovanie projektu, výstavba, prevádzka a pod.)

Verejno-súkromné partnerstvo (PPP):

- investičné náklady môže hradiť súkromný dodávateľ
- súkromný dodávateľ berie úžitky vyplývajúce z prevádzkovania služby
- príjmy súkromného dodávateľa môžu plynúť priamo od užívateľov služby
- súkromný dodávateľ nesie podstatnú časť rizík spojených s projektom
- obstaráva sa niekoľko fáz projektu naraz (napr. spracovanie projektu, výstavba, financovanie, prevádzka a údržba)

Výhody a nevýhody PPP

Hlavné výhody PPP:

- **časový sklz dokončenia projektu** – súkromný partner nedostane platby pokiaľ projekt nie je hotový
- **prekročenie plánovaného rozpočtu** – hradí súkromný partner (vopred pevne dohodnuté platby)
- zabezpečenie služby **efektívnejšie / kvalitnejšie / lacnejšie** ako verejný sektor (využitie skúseností a schopností súkromného partnera, rozdelenie rizík, tlak na efektivitu)
- **verejný sektor nestráca kontrolu** – majetok sa mu „vráti“ po vopred dohodnutej dobe, platí len ak služba v dohodnutej kvalite
- **rozpočtové obmedzenia** – PPP umožňuje zabezpečiť potrebné investície dnes
- **vopred známa pevná cena projektu**
- **sústredenie sa na kľúčové kompetencie VS a SS**

Hlavné nevýhody PPP:

- **náročnosť prípravy projektu** – vyššie náklady spojené s prípravou projektu a procesom výberu súkromného partnera, dĺžka prípravy
- vyššie **náklady financovania** pre súkromného partnera
- nižšia **miera flexibility** v priebehu projektu a riadení dlhodobého kontraktu

Potrebné vyhodnotiť dôkladne – nie každý projekt je vhodný pre PPP

- vo Veľkej Británii tvorí PPP 15 percent z celkového objemu verejného obstarávania
- čím väčší projekt, o to lepšie z pohľadu PPP

Prečo PPP?

- **Ekonomická výhodnosť projektu**
 - spojenie viacerých fáz (napr. projektovanie, výstavba a prevádzka) do jednej zákazky, ktorú realizuje jedna firma alebo jedno konzorcium firiem, má viacero výhod – súkromný partner má vysokú motiváciu postupovať kvalitne a zároveň efektívne vo všetkých fázach projektu, pričom využíva svoj dlhoročný know-how a zabehnuté pracovné postupy
 - oproti tradičnému verejnému obstarávaniu je možné cez PPP zabezpečiť verejné služby pre občanov za lepšiu cenu a/alebo vyššiu kvalitu za rovnakú cenu
- **Rozpočtové obmedzenia**
 - PPP umožňuje financovať výstavbu zo súkromných zdrojov a nastaviť štruktúru projektu tak, aby sa nestal súčasťou verejného dlhu – PPP tak zabezpečí potrebné investície (napr. urýchlenie realizácie rozvojových programov)
- **Zrýchlenie uvedenia do prevádzky**
 - menej PPP projektov sa dokončí s oneskorením v porovnaní s tradičným spôsobom obstarávania (súkromný investor obdrží platby od verejného partnera alebo koncových užívateľov až keď je infraštruktúra v prevádzke, väčšinou sa tiež zaväzuje na pokutu v prípade omeškania)
- **Neprekročenie rozpočtu**
 - pri projektoch realizovaných tradičným spôsobom dochádza často k prekročeniu plánovaného rozpočtu, riziko zvýšenia nákladov pri realizácii projektu PPP však nesie súkromný partner, čo ho motivuje nastaviť rozpočet realisticky a dodržať ho
 - účasť súkromného sektora navyše vedie k zníženiu investičných aj prevádzkových nákladov, ako aj nákladov životného cyklu (modernizácia, neefektívne verejné obstarávanie)

Prečo PPP?

- **Výhodnejšie rozloženie rizik**
 - každý partner je zodpovedný za tie riziká, ktoré vie najlepšie zvládať alebo eliminovať, čo by sa malo odraziť na znížení nákladov na projekt
 - cieľom nie je minimalizácia rizika za cenu neúmerných nákladov, ale predovšetkým optimalizácia jeho rozloženia
- **Verejný sektor nestráca kontrolu / platí len za kvalitnú službu**
 - vlastníctvo môže byť po celú dobu v rukách verejného partnera, ak však súkromný partner majetok počas vopred dohodnutej doby vlastní, musí tento majetok po skončení tejto doby vrátiť verejnému partnerovi
 - verejný sektor platí za poskytnuté verejné služby plnú cenu len v prípade, keď sú poskytované včas a v plnej kvalite
- **Vopred známa pevná cena projektu – spravodlivejšie rozloženie ceny investície**
 - vďaka známej cene projektu je možné, aby verejný partner rozplánoval svoje výdavky rozpočtovo na dlhú dobu, pričom za využívanie infraštruktúry/služby platia vždy tí, ktorí ju v danom momente využívajú (napr. náklady na výstavbu cesty pri klasickej zákazke znáša dnešná generácia, ale využívaná bude ďalšie desaťročia)
- **Sústredenie sa na kľúčové kompetencie a lepšie využitie skúseností verejného a súkromného sektora**
 - každý partner sa môže sústrediť na tie aktivity, ktoré ovláda najlepšie
 - súkromný partner je motivovaný využiť inovatívne postupy a metódy
 - súkromný sektor lepšie investuje do kvalitatívneho rozvoja služieb, dokáže lepšie monitorovať vývoj potrieb verejnosti a služby tomuto vývoju prispôsobiť – lepší štandard služieb

Výhody a nevýhody PPP

Tradičná verejná zákazka – silné a slabé stránky:	
Silné stránky	Slabé stránky
<ul style="list-style-type: none"> ▪ skúsenosť verejného sektora s verejnými zákazkami ▪ nižšia administratívna náročnosť prípravy projektu ▪ nižšia časová náročnosť prípravy a realizácie projektu ▪ vyššia miera flexibility vzhľadom na krátkosť trvania zmluvných vzťahov 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ často dochádza k predĺženiu doby výstavby voči plánu a prekročeniu rozpočtovaných nákladov na výstavbu a prevádzku ▪ nutnosť organizácie výberového konania na dodávateľa v prípade významnej obnovy/rekonštrukcie v priebehu doby životnosti investície ▪ všetky riziká spojené s prevádzkou sú na strane verejného sektora ▪ potreba disponovať rozpočtovými prostriedkami pre pokrytie investičných nákladov v úvode projektu

Výhody a nevýhody PPP

PPP – silné a slabé stránky:	
Silné stránky	Slabé stránky
<ul style="list-style-type: none"> ▪ jeden partner na celý projekt (jednoznačne definovaná protistrana pre objednávateľa, zodpovedná za projekt od začiatku až do konca) ▪ rozloženie investičných nákladov v čase (nie je potrebné disponovať rozpočtovými prostriedkami na pokrytie investičných nákladov v úvode projektu) ▪ výrazné výkonnostné pohnútky motivujúce na dodržanie definovanej kvality služieb ▪ podstatný prenos rizík na súkromného partnera ▪ vyššia predvídateľnosť nákladov a časovej realizácie 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ nižšia miera flexibility v priebehu projektu ▪ zložitejšie riadenie dlhodobého kontraktu ▪ náročnosť a vyššie náklady spojené s prípravou projektu a procesom výberu súkromného partnera (na strane verejného i súkromného sektora) ▪ projekt je drahší o náklady financovania súkromného partnera (o to efektívnejší musí byť súkromný partner pri realizácii) ▪ nie je vhodné pre všetky druhy projektov

Vhodné oblasti pre PPP

Doprava

- cestná infraštruktúra (výstavba/rekonštrukcia/prevádzka/údržba ciest, diaľničnej siete, mostov)
- mestská a medzimestská hromadná doprava (MHD, železničné prepojenie s letiskom)
- parkoviská (integrovany systém parkovania, záchytné parkoviská, mestské parkovacie domy, garáže)
- letiská, autobusové/železničné a iné dopravné stanice, zastávky a pod.
- svetelné značenie

Školstvo

- budovy škôl (jasle, materské, základné, stredné, vysoké)
- ubytovanie pre študentov a žiakov (internáty),
- podporná infraštruktúra škôl (školské jedálne, tepelné hospodárstvo škôl)

Zdravotníctvo

- zdravotnícke zariadenia: nemocnice, sanatóriá, liečebne pre dlhodobo chorých, laboratória a pod.
- medicínske i nemedicínske časti (práčovne, jedálne, tepelné hospodárstvo)
- rýchla zdravotná služba

Administratíva a správa budov

- budovy úradov verejnej správy (mestský úrad, daňový úrad, väznice, justičné areály, policajné stanice, hasičské stanice, kasárne a vojenské areály atď.)

Vhodné oblasti pre PPP

Mestská výstavba a regionálny rozvoj

- vedecko-technologické parky
- sociálne byty
- kongresové centrá
- využitie brownfieldov

Sociálne služby

- zariadenia sociálnych služieb (sociálne a chránené bývanie, domovy dôchodcov, detské domovy)

Šport a kultúra

- multifunkčné športové areály, športové haly, plavárne, detské ihriská, cyklotrasy
- kongresové centrá, kultúrne zariadenia, knižnice, múzeá a pod.

Technické služby

- údržba miestnych komunikácií, údržba zelene, verejné osvetlenie

Životné prostredie

- výroba a distribúcia pitnej vody, čističky odpadových vôd, zber, spracovanie a likvidácia odpadov

A mnohé ďalšie

- informačné technológie
- obrana
- ...

PPP podľa formy spoplatnenia

Tri hlavné formy spoplatnenia v PPP projektoch:

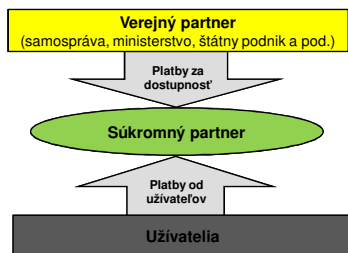
1. Priame spoplatnenie

- platby od koncových užívateľov
- súkromný partner nesie riziko dopytu

2. Nepriame spoplatnenie

- platby za dostupnosť od verejného partnera
- súkromný partner nesie riziko dostupnosti

3. Kombinácia priameho a nepriameho spoplatnenia

1. Priame spoplatnenie

- môže ísť o tzv. **koncesiu = druh PPP**
- zákon č. 25/2006 Z. z. o verejnom obstarávaní:
 - „**Koncesia je zákazka rovnakého typu ako zákazka na uskutočnenie stavebných prác s tým, že peňažné plnenie za stavebné práce, ktoré sa majú uskutočniť, je kompenzované právom užívať stavbu na dohodnutý čas. Toto právo môže byť spojené s peňažným plnením.**“
 - súkromný partner obdržia ako kompenzáciu platby priamo od koncových užívateľov verejnej služby - priame spoplatnenie
 - súkromný partner nesie riziko dopytu
- príklad: **prevádzkové vodárenské spoločnosti**
 - koncesia na obdobie 20-30 rokov
 - model OM (prevádzka a údržba)
 - v SR podobne fungujú napríklad:
 - Trenčianska vodohospodárska spoločnosť, a.s. (SUEZ ENVIRONNEMENT)
 - Stredoslovenská vodárenská prevádzková spoločnosť, a.s. (Veolia Voda)

2. Nepriame spoplatnenie

- **nepriame spoplatnenie = platby za dostupnosť**
- súkromný partner za poskytovanie služieb obdržia od verejného partnera vopred dohodnuté fixné platby – tzv. platby za dostupnosť
- v prípade „nedostupnosti služby“ zrážky z platieb za dostupnosť
- súkromný partner nesie riziko dostupnosti
- príklad: **prebiehajúce diaľničné PPP projekty**
 - DBFO – projektovanie, výstavba, financovanie, prevádzka
 - zmluva na 30 rokov
 - štát bude platiť vopred dohodnuté fixné platby
 - v prípade nedostupnosti zrážky z platieb

3. Priame aj nepriame spolplatnenie

- v mnohých prípadoch **kombinácia priameho a nepriameho spolplatnenia**
- súkromný partner za poskytovanie služieb obdržia od verejného partnera **platby za dostupnosť**, zároveň za niektoré služby vyberá **poplatky priamo od užívateľov**
- súkromný partner nesie čiastočne riziko dopytu aj riziko dostupnosti

- príklad: **domov dôchodcov**
 - časť nákladov hradí obec, časť priamo dôchodcovia

- príklad: **prevádzka kongresového centra**
 - OM – prevádzka a údržba
 - súkromný prevádzkovateľ zabezpečí počas 10 rokov:
 - komplexné prevádzkovanie
 - kultúrnu, spoločenskú a vzdelávaciu programovú náplň
 - platobný mechanizmus:
 1. mesto platí platby za dostupnosť (ročná dotácia)
 - v prípade nedodržania parametrov účtuje zrážky
 2. prevádzkovateľ obdržia časť platieb priamo od užívateľov (koncerty, kongresy a pod.)
 3. mesto môže obdržiať podiel z výnosov podujatí

Rozdelenie rizík pri PPP

- dlhodobé projekty – vyžaduje **ocenenie rizík na desiatky rokov vopred a vyvážené rozdelenie rizík** medzi verejného a súkromného partnera
- pri každom projekte sa určuje individuálne, zakotvené v zmluve
- aby sa projekt považoval za PPP je **klúčové, aby väčšinu rizík preberal súkromný partner**
- zásada „riziko preberá ten, kto ho dokáže najlepšie riadiť“.

Katégoria rizik	Skupina rizik
Stavebno-technologické a projekčné riziká	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Stavebné a projekčné riziká ▪ Riziká lokality ▪ Riziká chybných technológií, sietí a súvisiacich služieb
Kreditné riziká	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Riziko likvidity ▪ Riziká nespĺnenia záväzkov/riziko dostupnosti
Trhové riziká	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Riziko dopytu ▪ Riziko zvýhodnenia konkurencie ▪ Ostatné trhové riziká
Vonkajšie riziká	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Politické riziká ▪ Vyššia moc ▪ Ostatné vonkajšie riziká
Operačné riziká	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Riziká súvisiace so zariadením ▪ Riziká súvisiace s ľuďmi ▪ Bezpečnostné riziká
Strategické riziká	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Zmluvné riziká ▪ Ostatné strategické riziká

Zdroj: Prístup k riadeniu rizík v PPP projektoch (www.msr.sk)

Rozdelenie rizík pri PPP

Tri hlavné riziká:

Riziko výstavby

- nesie **takmer vždy súkromný partner**
- vzniká pri výstavbe - napr. prekročenie nákladov na stavbu, oneskorený termín odovzdania stavby, nedosiahnutie kvalitatívnych a iných noriem, porušenie environmentálnych štandardov a pod.

Riziko nesie súkromný partner ak:

- verejný zadávateľ **nemá povinnosť plniť platobné záväzky zo zmluvy** v prípade nedodržania dohodnutých parametrov (začne platiť až v momente dokončenie stavby/odstránenia vady a pod.)

Riziko dostupnosti projektu alebo služby

- riziko, že služba nebude dostupná v takom množstve alebo kvalite, ako bolo dohodnuté
- napr. nedostupnosť diaľnice kvôli častejšej údržbe ako bolo dohodnuté

Riziko nesie súkromný partner ak:

- sú **uskutočnené významné zrážky z platieb**, ak nie je služba užívateľovi dostupná alebo len čiastočne dostupná

Riziko dopytu

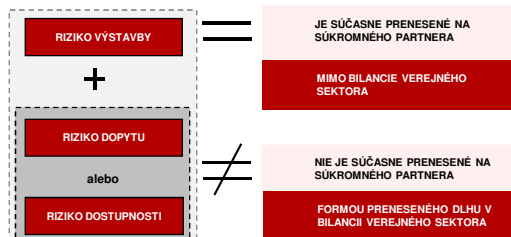
- riziko, že o projekt alebo službu nebude taký záujem, ako sa predpokladalo
- napr. počet áut na diaľnici spoplatnenej mýtom, počet návštevníkov kultúrnych podujatí a pod.

Riziko nesie súkromný partner ak:

- ide o tzv. priame spoplatnenie koncových užívateľov – v prípade nižšieho/vyššieho záujmu o službu má koncesionár **nižšie/vyššie príjmy**

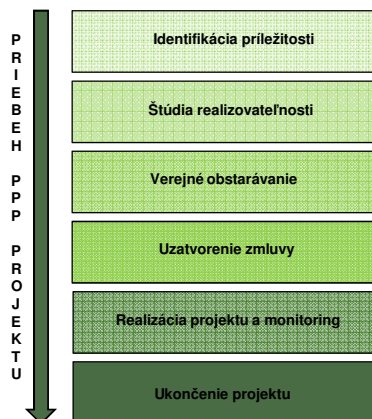
Rozdelenie rizík pri PPP

- rozhodnutie Eurostatu (2004): aktíva týkajúce sa PPP sa **klasifikujú ako mimobilančné** ak sú splnené obe nasledovné podmienky:
 - súkromný partner nesie **riziko výstavby a**
 - súkromný partner nesie **minimálne jedno z rizík – riziko dostupnosti alebo riziko dopytu**

Zdroj: Prístup k riadeniu rizík v PPP projektoch (www.mfsr.sk)

Priebeh PPP projektu

1. Identifikácia príležitosti

Akčné kroky:

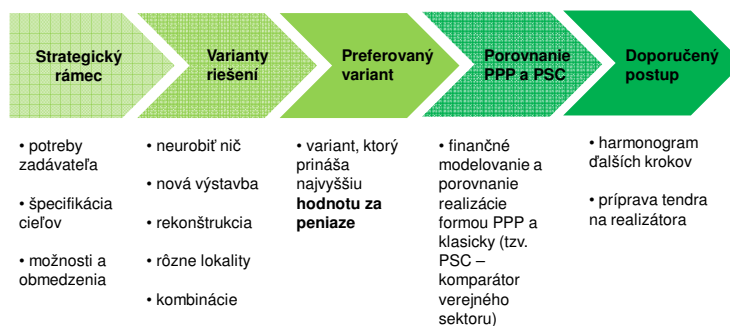
- vymedzenie požadovaných služieb
- vypracovanie stručnej charakteristiky uvažovaného projektu (napr. podľa metodického dokumentu Ministerstva financií SR – Osnova projektového zámeru a kritériá pre výber projektového zámeru)
- vytvorenie projektového tímu a riadiaceho výboru na strane verejného sektora (viac informácií nájdete v metodickom dokumente Ministerstva financií SR – Kódex riadenia prípravy PPP projektu)
- zabezpečenie potrebných poradenských služieb (napr. ekonomické, právne, technické poradenstvo)
- požiadanie o konzultáciu Asociáciu PPP a Ministerstvo financií SR

2. Štúdia realizovateľnosti

Akčné kroky:

- najneskôr v tejto fáze je potrebné zabezpečiť poradcu na vypracovanie štúdie realizovateľnosti
- vypracovať štúdiu realizovateľnosti so závermi s ohľadom na ďalší postup
- zistiť záujem možných partnerov zo súkromného sektora (napr. zistením potenciálneho záujmu medzi členmi Asociácie PPP)
- zabezpečiť súťažiteľný PPP projekt

2. Štúdia realizovateľnosti

Spracované podľa Newton Management, a. s.

Hodnota za peniaze (Value for Money)

- výber preferovaného variantu sa zakladá na tzv. hodnote za peniaze
- t.j. odporučený je ten variant, ktorý prináša **najvyššiu hodnotu za peniaze** (optimálnu kombináciu celoživotných nákladov projektu a jeho kvality)
- vybraný variant **nemusi byť vždy tou najlacnejšou alternatívou, je však vždy „ekonomicky najvýhodnejší“** (napr. hodnota existencie diaľničného spojenia dnes vs. o 15 rokov)

Základné ekonomické pojmy

- **Životný cyklus**
 - Ak má budova napríklad 50 ročnú životnosť, sú to všetky náklady spojené s jej výstavbou, prevádzkou a údržbou, a uvedenie budovy po 50 rokoch buď do pôvodného stavu, alebo jej demolácia
 - Zásadne iný prístup k údržbe a prevádzke, pretože **správca budovy je motivovaný navrhnuť a postaviť ju tak, aby mal čo najnižšie celkové náklady** (pretože musí v tendri vyhrať s najnižšou cenou)
 - Pri klasických metódach obstarávania sa s nákladmi životného cyklu neuvažuje a tieto nie sú optimalizované
 - Preto je v skratkách PPP projektov toľko písmen (Design Build Operate Finance, ...)
- **Dostupnosť**
 - V súčasnej situácii sú financovateľné projekty založené na dostupnosti, nie dopyte
 - Verejný sektor platí tzv. platbu za dostupnosť, čiže **nie za skutočnosť že sa infraštruktúra postavila, ale že je funkčná podľa vopred nadefinovaných parametrov** (diaľnica prejazdná, nemocnica čistá a pripravená na príjem pacientov a výkon zákrokov, administratívna budova schopná prijímať stránky, ...)
- **Porovnanie vysúťažených cien**
 - Každý uchádzač súťaží so svojim **návrhom najlepších celkových nákladov životného cyklu a zisku**, a tak požaduje platbu za dostupnosť v rôznej výške
 - Vysúťažené platby za dostupnosť sa premietnu do celkového nominálneho platobného profilu, ktorý sa zdiskontuje na čístu súčasnú hodnotu (kvôli porovnateľnosti)
 - Diskontná sadzba stanovená vopred, keďže musia byť stanovené objektívne súťažné podmienky
 - Prezentácia a porovnanie NPV je mimoriadne jednoduché, ale musí byť prezentované správne (platby nominálne alebo reálne?, použitá diskontná sadzba?, prípadne časové obdobie)
- **Inflácia**
 - Prevádzkové náklady sa upravujú o infláciu
 - Zvykne sa používať **benchmarking** (porovnanie skutočných nákladov s priemernými trhovými), **retendrovanie** (každých x rokov sa prevádzková služba vysúťaží na trhu a zašifuje), alebo **inflačný index**
 - Inflačný index funguje tak, že sa vopred dohodnutá časť platby za dostupnosť každoročne upravuje o vopred nadefinovaný index, alebo indexový košik
 - Výsledok: cena za službu nerastie, len odzrkadľuje všeobecný cenový vývoj

Indexácia

Začiatok	Koniec	Indexačný Faktor	Čisté tržby	Vplyv indexácie	Nominálna Jednotková Platba Brutto
v tis. EUR:					
01.01.09	31.12.09	1,030	0,00	0,00	0,00
01.01.10	31.12.10	1,061	11 399,12	1 571,45	12 970,57
01.01.11	31.12.11	1,093	69 969,56	9 935,17	79 904,73
01.01.12	31.12.12	1,126	95 643,72	13 988,14	109 631,86
01.01.13	31.12.13	1,159	96 854,40	14 590,16	111 444,56
01.01.14	31.12.14	1,194	96 854,40	15 027,86	111 882,26
01.01.15	31.12.15	1,230	96 854,40	15 478,70	112 333,10
01.01.16	31.12.16	1,267	96 854,40	15 943,06	112 797,46
01.01.17	31.12.17	1,305	96 854,40	16 421,35	113 275,75
01.01.18	31.12.18	1,344	96 854,40	16 913,99	113 768,39
01.01.19	31.12.19	1,384	96 854,40	17 421,41	114 275,81
01.01.20	31.12.20	1,425	96 854,40	17 944,06	114 799,46
01.01.21	31.12.21	1,469	96 854,40	18 482,38	115 336,78
01.01.22	31.12.22	1,513	96 854,40	19 036,85	115 891,25
01.01.23	31.12.23	1,558	96 854,40	19 607,95	116 462,35
01.01.24	31.12.24	1,605	96 854,40	20 196,19	117 059,59
01.01.25	31.12.25	1,653	96 854,40	20 802,08	117 656,48
01.01.26	31.12.26	1,702	96 854,40	21 426,14	118 280,54
01.01.27	31.12.27	1,754	96 854,40	22 068,93	118 923,33
01.01.28	31.12.28	1,806	96 854,40	22 730,99	119 585,39
01.01.29	31.12.29	1,860	96 854,40	23 412,92	120 267,32
01.01.30	31.12.30	1,916	96 854,40	24 115,31	120 969,71
01.01.31	31.12.31	1,974	96 854,40	24 838,77	121 693,17
01.01.32	31.12.32	2,033	96 854,40	25 583,93	122 438,33
01.01.33	31.12.33	2,094	96 854,40	26 351,45	123 205,85
01.01.34	31.12.34	2,157	96 854,40	27 142,00	123 996,40
01.01.35	31.12.35	2,221	96 854,40	27 956,25	124 810,65
01.01.36	31.12.36	2,288	96 854,40	28 794,94	125 649,34
01.01.37	31.12.37	2,357	96 854,40	29 658,79	126 513,19
01.01.38	31.12.38	2,427	96 854,40	30 548,55	127 402,95
01.01.39	31.12.39	2,500	96 854,40	31 465,01	128 319,41
01.01.40	31.12.40	2,575	40 396,00	13 503,73	53 899,73

Základné ekonomické pojmy

- **Nominálny**
 - ak hovoríme o nominálnej výške platby, to je to, čo vidíme na bankovom výpise
 - napr.: celková nominálna čiastka (súčet platieb za dostupnosť), ktoré štát vyplatí koncesionárovi počas 30 rokov za R1 je 3,465 bln. EUR
- **Čistá súčasná hodnota**
 - je cena peňazí „dnes“ – t.j. ČSH 3,4 bln. EUR je 1.354 bln. EUR (vlozenie 1.354 bln. EUR na účet dnes nám dá 3,4 bln. EUR o 30 rokov)
 - 100 EUR dnes je viac ako 100 EUR o rok
- **PSC vs PPP**
 - Public Sector Comparator – cena dosiahnuteľná klasickým obstarávaním
 - Mimoriadne dôležité je si uvedomiť rozdiely v obsahu rozsahu oboch metód
 - Porovnávať sa môžu len porovnateľné veci
 - Príklad diaľnice:
 - Prevádzkové náklady
 - Administratívne náklady SPV
 - Rozsah a kvalita služby požadovanej od PPP vs PSC
 - Harmonogram dokončenia a s tým súvisiaci skorší nábeh benefitov
 - Bežná údržba
 - Ťažká údržba
 - Uvedenie diaľnice do vopred definovaného stavu na konci koncesného obdobia
 - PRENOS RIZÍK

Hodnota za peniaze

- Public Sector Comparator – cena dosiahnuteľná klasickým obstarávaním
- **cena PPP projektu NIE JE len cena za výstavbu, ale zahŕňa aj financovanie, prevádzku, údržbu... a to na desaťky rokov vopred (!)**
- rozdiely v obsahu rozsahu PPP a PSC - **porovnávať sa môžu len porovnateľné veci**

Vyhodnotenie ponuky diaľničného PPP projektu (R1):

- 1) Čistá súčasná hodnota platieb za 100% dostupnosť, ktoré budú postupne vyplácané štátom koncesionárovi (cena ponuky)
- 2) Čistá súčasná hodnota za výstavbu diela podľa štátnej expertízy

Porovnávaná oblasť	Cena PPP (ČSH, mil. EUR)	Konvenčný model (ČSH, mil. EUR)
Základ pre výpočet	1 354	689
Očakávané zrážky za nedostupnosť	- 15	-
Dokumentácia pre realizáciu stavby	-	8
Stavebný dozor	-	8
Dodatočné nároky na technológiu rýchlostnej cesty	-	1
Úvodná platba	-19	-
Dane zo príjmu	-52	-7
Súvislá údržba	-	54
Prenos rizika	-82	-
Skorší nábeh sociálno-ekonomických úžitkov	-307	-
Hodnota možnosti refinančného zisku	-35	-
Potreba údržby	-	57
Celková čistá súčasná hodnota (ČSH)	844	808

3. Verejné obstarávanie / 4. Zmluva

3. Verejné obstarávanie

Akčné kroky:

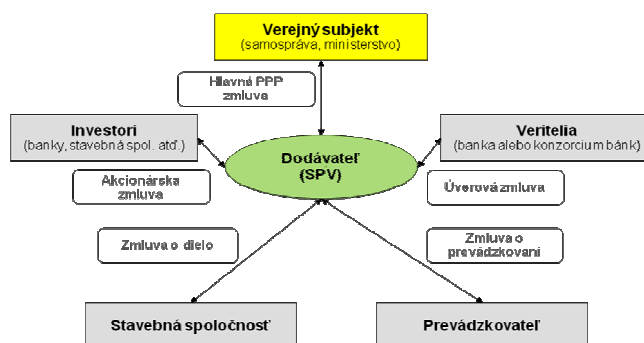
- prekonzultovať návrh so záujemcami
- pripraviť verejné obstarávanie (kritériá súťaže, formu a harmonogram výberového konania)
- vhodný postup - súťažný dialóg, verejná súťaž, rokovacie konanie so zverejnením...
- výber najvhodnejšieho partnera

4. Uzavretie zmluvy

Akčné kroky:

- stanovenie podrobností v zmluve a ďalších krokov (vrátane detailného harmonogramu projektu)
- uzatvorenie zmluvy

4. PPP zmluva

4. PPP zmluva

Štandardná PPP zmluva by mala upravovať najmä tieto otázky:

- 1. Predmet a cieľ zmluvy.** Jasne vymedziť jednotlivé plnenia a ciele, ktoré musí dodávateľ v každej fáze projektu uskutočniť/dosiahnuť.
- 2. Rozdelenie rizika.** Jednoznačné a férové rozdelenie rizík medzi zmluvné strany patrí k základným predpokladom úspešnej realizácie PPP projektu.
- 3. Kontrola plnenia zo strany verejného sektora.** Transparentná a jednoznačná úprava kontrolných právomocí štátu, resp. municipality počas trvania PPP zmluvy je účinnou prevenciou proti nedorozumeniam a nedostatkom diela/činnosti dodávateľa.
- 4. Mechanizmus odmeňovania** musí stanoviť jasné pravidlá predovšetkým pre prípad, keď dostupnosť projektu alebo dopyt po ňom nebude zodpovedať pôvodným očakávaniam zmluvných strán (zrážky z platieb za dostupnosť). Úpravy cien (napr. inflácia). Liberačné (štrajk) a kompenzačné (vina obstarávateľa) udalosti, vyššia moc (meteorit).
- 5. Záruky.** Poskytnutie rôznych záruk nad rámec zákona a dlhoročné záručné lehoty sú ďalšou typickou súčasťou PPP zmluvy.
- 6. Doba trvania** a možnosti **predčasného ukončenia zmluvy** by taktiež mali byť v PPP zmluve výslovne upravené.
- 7. Kúpne, nájomné, užívacie alebo iné opcie** štátu a/alebo súkromného partnera vo vzťahu k predmetu projektu po jeho ukončení, príp. po uplynutí určitej lehoty závisia od povahy projektu a od spôsobu jeho realizácie.
- 8. Vymedzenie vlastníctva a práv na užívanie**

4. PPP zmluva

- **Koncesná zmluva (R1) – predmet zmluvy:**
- Za podmienok uvedených v tejto Zmluve bude mať Koncesionár výlučné právo a záväzok (i) vypracovať projektovú dokumentáciu podrobne špecifikovanú v tejto Zmluve (ii) realizovať stavebné práce, (iii) financovať a (iv) prevádzkovať a vykonávať údržbu Projektovej cestnej komunikácie a Vyvolaných úprav (v rozsahu uvedenom v tejto Zmluve) a Verejný obstarávateľ bude mať záväzok (i) odovzdať Koncesionárovi Stavenisko a Existujúci projekt na účely výstavby Projektovej cestnej komunikácie a Vyvolaných úprav; (ii) umožniť Koncesionárovi užívanie určitých častí Projektovej cestnej komunikácie počas dohodnutého obdobia a (iii) zaplatiť Koncesionárovi dohodnuté platby.

5. Realizácia projektu, monitoring / 6. Ukončenie projektu

5. Realizácia projektu, monitoring

Akčné kroky:

- implementovanie projektu na základe zmluvných podmienok
- pravidelný reporting
- podávanie návrhov nápravných opatrení v prípade potreby

6. Ukončenie projektu

Akčné kroky:

- záverečná správa o projekte (celkové zhodnotenie výsledkov implementácie projektu, zozbieranie skúseností z projektu pre budúcnosť)
- rozhodnutie ohľadne ďalšieho postupu (napr. pokračovanie v prevádzke verejným sektorom)

Príklad uplatnenia PPP

Prevádzkovanie a údržba vodohospodárskej infraštruktúry v priemyselnej zóne	
<i>Popis</i>	Koncesionár prevádzkuje a udržiava vodohospodársku infraštruktúru (čističku odpadových vôd, potrubie s pitnou vodou a odpadové potrubie).
<i>Dĺžka projektu</i>	10 rokov
<i>Vlastníctvo</i>	Infraštruktúra je vo vlastníctve zadávateľa – verejného partnera.
<i>Platobný mechanizmus</i>	Mesto dostáva platbu za prenájom infraštruktúry, koncesionárovi v prípade nedodržania kvalitatívnych a kvantitatívnych parametrov účtuje pokutu.
<i>Očakávaná úspora oproti realizácii tradičnou formou</i>	24 % (diskontovaná hodnota)
<i>Hlavná výhoda realizácie formou PPP</i>	Prenesenie rizika prekročenia investičných nákladov, prevádzkového rizika, rizika dostupnosti a komerčného rizika na súkromného partnera. Koncesionár má nastavené vysoké kvalitatívne štandardy tak, aby investori v priemyselnej zóne dostávali službu vo vysokej kvalite.

Príklad uplatnenia PPP

Výstavba a prevádzkovanie zastávok MHD	
<i>Popis</i>	Koncesionár financuje a postaví zastávky MHD (cca 400) do majetku mesta, následne tieto prevádzkuje a udržiava.
<i>Dĺžka projektu</i>	15 rokov
<i>Vlastníctvo</i>	Zastávky sú vo vlastníctve zadávateľa – verejného partnera.
<i>Platobný mechanizmus</i>	Mesto dostáva platbu za podiel z výnosov reklamných plôch, koncesionári v prípade nedodržania kvalitatívnych a kvantitatívnych parametrov účtuje pokutu.
<i>Očakávaná úspora oproti realizácii tradičnou formou</i>	24 % (diskontovaná hodnota)
<i>Hlavná výhoda realizácie formou PPP</i>	Prenesenie rizika prekročenia investičných nákladov, prevádzkového rizika, rizika dostupnosti a komerčného rizika na súkromného partnera. Výhodou je, že nie je nutné vynakladať prostriedky na investičné náklady a vypisovať viacero výberových konaní (vybudovanie zastávok a prevádzka).

Príklad uplatnenia PPP

Prevádzkovanie športového štadióna	
<i>Popis</i>	Koncesionár prevádzkuje a udržiava štadión.
<i>Dĺžka projektu</i>	20 rokov
<i>Vlastníctvo</i>	Štadión je vo vlastníctve zadávateľa – verejného partnera.
<i>Platobný mechanizmus</i>	Mesto platí ročnú dotáciu (výška dotácie je jedným z kritérií hodnotenia výberového konania na prevádzku) koncesionárovi, v prípade nedodržania kvalitatívnych a kvantitatívnych parametrov účtuje zrážky.
<i>Očakávaná úspora oproti realizácii tradičnou formou</i>	35 % (diskontovaná hodnota)
<i>Hlavná výhoda realizácie formou PPP</i>	Prenesenie rizika prekročenia investičných nákladov, prevádzkového rizika, rizika dostupnosti a komerčného rizika na súkromného partnera. Koncesionár má nastavené vysoké kvalitatívne štandardy, takže užívatelia štadióna dostávajú kvalitné služby.

Príklad uplatnenia PPP

- PPP je populárne pri realizácii mestských **parkovacích domov a garáží alebo záchytných parkovísk**

PPP garáže v Košiciach

- projekt mesta Košice, vo fáze iniciácie
- **parkovacie garáže v historickej časti mesta formou DBFOT** (navrhni-postav-financuj-prevádzkuj -vráť), t.j. súkromný partner:
 - navrhne model riešenia / projekt
 - zabezpečí financovanie
 - zabezpečí výstavbu investície
 - zabezpečí prevádzku objektu
 - po dohodnutej dobe vráti objekt zadávateľovi
- v centre by mali vzniknúť:
 - podzemná parkovacia garáž s minimálne 4 podzemnými podlažiami a kapacitou 200 až 500 parkovacích miest
 - hromadná parkovacia garáž s minimálne dvomi podzemnými a maximálne štyrmi nadzemnými podlažiami s kapacitou 300 až 500 miest, pričom v objekte možno situovať aj služby

Príklady z ČR a Maďarska

Česká republika

- železničné spojenie letiska Ruzyně s centrom Prahy (Aircon)
- justičný areál v Ústí nad Labem
- väznica Rapotice
- 14 ústavov sociálnych služieb (Hradec Králové)
- Ústredná vojenská nemocnica v Prahe - ubytovňa a hotelové zariadenie
- parkoviská a parkovacie domy (Hradec Králové, Brno, Ostrava, Praha, Ústí Nad Labem...)
- športové arény (Ostrava, Plzeň)
- revitalizácia kasární (Velká Hleďsebe)
- diaľnica D3

Maďarsko

- vysokoškolské internáty
- väznice
- nemocnice
- diaľničné projekty
- kultúrne zariadenia

PPP na Slovensku

- v porovnaní so susednými krajinami ako Maďarsko alebo Česká republika Slovensko objavilo PPP neskoro
- **za posledný rok-dva sa PPP na Slovensku „rozbehlo“**
- slovenské PPP projekty:
 - tri diaľničné projekty
 - elektronické mýto
 - spoločný mediálny komplex STV a SRo
 - revitalizácia železničných staníc
 - modernizácia Ústrednej vojenskej nemocnice SNP
 - športové centrá a haly
 - pár regionálnych projektov: napr. parkovacie garáže
 - projekty nepomenované ako PPP (napr. rýchla zdravotná služba, technické služby miest, prevádzkové projekty v oblasti vodohospodárstva a odpadového hospodárstva, prevádzka nemocnice a pod.)

Finančná podpora pre PPP projekty

- V rámci Operačného programu Technická pomoc poskytuje MF SR finančnú pomoc pre PPP projekty – **uhradenie 100 percent nákladov na vypracovanie tzv. štúdie uskutočniteľnosti** (k dispozícií je 7.4 mil. EUR – asi 6-8 projektových zámerov)
- Kritériá pre výber projektových zámerov sú popísané v dokumente Osnova projektového zámeru a kritériá pre výber projektového zámeru (www.finance.gov.sk)
- **Hlavné eliminačné kritériá pre výber projektového zámeru sú:**
 - spracovanie projektového zámeru v súlade s predpísanou osnovou projektového zámeru
 - cieľom je poskytovanie verejnej služby
 - zapojenie súkromného partnera (financovanie + výstavba + prevádzka)
 - minimálna dĺžka trvania projektu (najmenej 10 rokov prevádzka)
 - investičné náklady projektu (minimálne 15 mil. EUR bez DPH)
 - zmluvné PPP (nejde o tzv. spoločný podnik/inštitucionálne PPP)
- **Termín na predkladanie projektových zámerov** je každý rok až do roku 2012 **vždy k 31. augustu.**

Legislatívne prostredie pre PPP

- upravené vo **viacerých právnych predpisoch**
- MF SR pripravuje analýzu legislatívneho prostredia pre PPP

Niektoré relevantné zákony:

- **zákon č. 25/2006 Z. z. o verejnom obstarávaní** a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (špeciálne upravuje koncesiu na stavebné práce)
- v súvislosti s možnými dopadmi na dlh verejnej správy
 - **zákon č. 523/2004 Z. z. o rozpočtových pravidlách verejnej správy** a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov
 - **zákon č. 583/2004 Z. z. o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy** a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov
- **zákon č. 278/1993 Z.z. o správe majetku štátu** v znení neskorších predpisov

PPP na Slovensku - doprava

Projekty v príprave:

- **Tri tendre na výstavbu a prevádzku diaľnic a rýchlostných ciest**
 - 157 km (hlavne diaľnice + cesty 1. triedy)
 - DBFO, zmluva na 30 rokov
 - odhad. investícia 150-200 mld. Sk
- **Elektronické mýto**
 - pokryje 2,435 km diaľnic a ciest 1. triedy
 - výstavba + 13 rokov prevádzka (DBFO)
 - investícia cca. 20-25 mld. Sk

Projekty vo fáze iniciácie:

- **Revitalizácia železničných staníc /ŽSR/**
 - vybrané staničné objekty a nevyužité plochy sa premenia na multifunkčné centrá
- **Obchvat Bratislavy (D4) /MDPT SR/**
- **Podporné služby na letisku M. R. Štefánika** – parkoviská, doprava a pod. /MDPT SR/
- **Parkovacie garáže /Košice/**

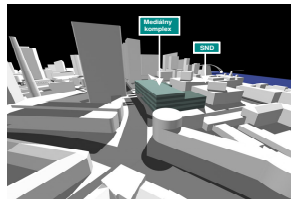
Projekty v realizácii:

- **Oprava a údržba ciest 2. a 3. triedy /Košický samosprávny kraj/**

PPP na Slovensku – ostatné projekty

Projekty vo fáze prípravy:

- **Spoločný mediálny komplex pre STV a SRo**
 - projekt Ministerstva kultúry SR
 - náklady na výstavbu cca. 4,5 mld. Sk

Projekty vo fáze iniciácie:

- **Multifunkčná športová hala v Bratislave**
- **Národné športové centrum v Žiline**
- **Modernizácia Ústrednej vojenskej nemocnice SNP v Ružomberku**
- **Spoločné sídlo ministerstiev („vládne mesto“)**

Projekty v realizácii:

- **Vodohospodárske projekty:**
 - Trenčianska vodohospodárska spoločnosť, a.s. (GDF SUEZ)
 - Stredoslovenská vodárenská prevádzková spoločnosť, a.s. (Veolia Voda)

Nepomenované PPP

- mnohé projekty majú znaky PPP projektu, nie sú tak ale pomenované
- naopak, nie všetko je PPP, čo sa tak volá (zábavný park? byty PPP?)
- musia spĺňať podmienky: verejná služba, dlhodobosť, prenos rizika, zapojenie súkromného partnera do viacerých fáz projektu
- za PPP možno na Slovensku považovať napríklad:
 - nemocnica s poliklinikou (Malacky)
 - verejné služby (Šaľa)
 - odpadové hospodárstvo (Kosit, a.s., Košice)
 - verejné osvetlenie (Lipt. Mikuláš, Považská Bystrica)
 - rýchla zdravotná služba

Kedy môžu PPP projekty zlyhať?

- **Diaľnica D47, Česká republika**
 - vláda išla proti odporúčaniam poradcu (neodporúčal PPP), výber dodávateľa **bez výber. konania**
 - **nevýhodná zmluva** pre verejného partnera (prenos rizík na štát)
- **Diaľnica M5, Maďarsko**
 - **nevyvážený prenos rizík a súkromného partnera** – úplne prenesené riziko dopytu
 - **zlý odhad dopytu** – ochota platiť za využitie cesty nižšia (využívanie iných trás)
 - projekt bol ale úspešne reštruktúrovaný – platby za dostupnosť namiesto mýta
- **Arlanda Express, Švédsko**
 - železničná doprava (Štokholm – letisko Arlanda)
 - **nekonzistentné zadanie** – zadávateľ v priebehu projektu menil zadanie, zmeny aj po podpise zmluvy
 - **kompletný prenos rizika dopytu + zlé odhady dopytu** (konkurencia od autobusovej dopravy)
- **Trenčianske vodárne, SR** – garantovaná zisková marža 15 percent z prevádzkových nákladov, malý prenos rizík na SP (dodávka vody, stav infraštruktúry...), minimálne sankcie...
- **Kľúčovými pre úspech PPP sú:**
 - **výber vhodného projektu a opodstatnenie využitia PPP** (štúdia realizovateľnosti)
 - **vyvážená zmluva** medzi verejným a súkromným partnerom
 - **zodpovedný prenos rizík** na súkromného partnera (v súčasnosti menej dôrazu na riziko dopytu – napr. PPP diaľnice len na báze dostupnosti)
 - **konzistentné zadanie / dôkladná príprava** – verejný partner zmení názor (voľby)
 - **transparentné verejné obstarávanie** – platí pri všetkých projektoch

asociácia pre podporu projektov
appp

Výzvy

- **PPP ešte „neobjavené“ v mnohých sektoroch**
 - zdravotníctvo, sociálna infraštruktúra, energetika, obrana a pod.
- PPP dlhodobé projekty – **zmena politického vedenia / zodpovedných ľudí v orgánoch verejnej správy** môže komplikovať proces realizácie
- **zvýšenie povedomia o PPP vo verejnom sektore**
 - vzdelávanie na centrálnej úrovni a regionálnej úrovni (semináre MF SR v spolupráci s Asociáciou PPP)
- **budúcnosť PPP môže ovplyvniť úspech pilotných PPP projektov**
- **dostatok zaujímavých projektových zámerov**
 - v súčasnosti málo PPP zámerov
- **dostupnosť fondov EÚ (2007-2013)** a zložitý kombinovanie PPP s fondmi EÚ znižujú záujem o PPP

asociácia pre podporu projektov
appp

Možnosti

- **politická podpora pre PPP projekty**
 - projekty v oblasti dopravy, športu a kultúry
 - vláda oficiálne deklarovala podporu pre PPP aj vo vládnom vyhlásení z r. 2006
- **podpora odboru partnerských projektov (MF SR)**
 - metodická, konzultačná a finančná podpora
- **potreba zlepšenia infraštruktúry**
 - fondy EÚ nepokryjú celý dopyt
 - nevyužitý potenciál pre oblasti sociálna infraštruktúra, zdravotníctvo, obrana a pod.
- **limitované zdroje verejného rozpočtu**
 - Maastrichtské kritériá obmedzujú orgány verejnej správy v investovaní
- **úprava legislatívy (2009)** uľahčí prípravu a realizáciu PPP projektov
- **prvé skúsenosti** s PPP už existujú, hlavne na úrovni ministerstiev

asociácia pre
ap
pp
spoluprácu verejného
podporu projektov
a súkromného sektoru

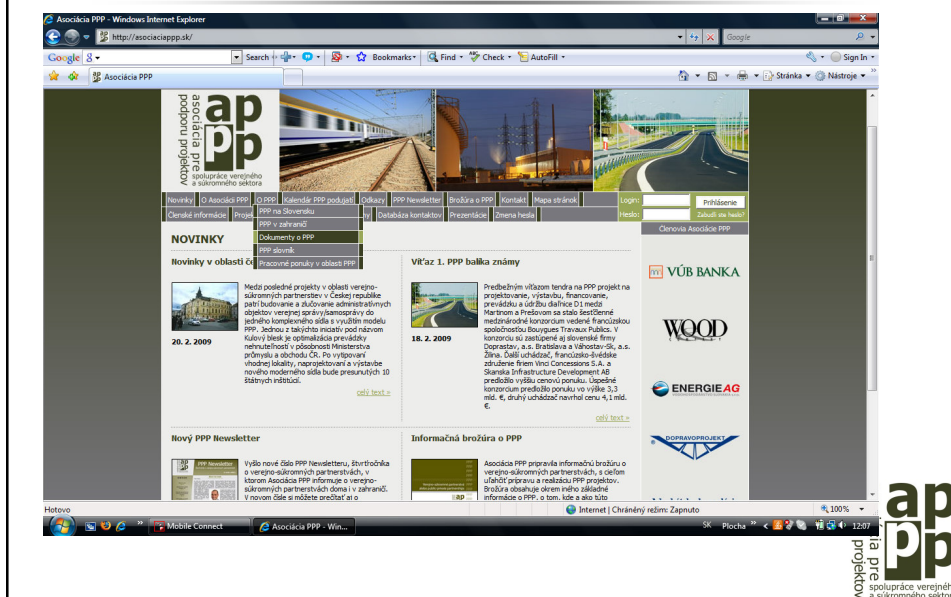
Otázky na zváženie

- PPP nie je „zadarmo“
 - súkromný partner má drahšie financovanie, vie to vykompenzovať efektívnosťou/kvalitou?
- Sú dostupné alternatívne zdroje? (napr. fondy EÚ)
 - ak áno, je možné zdroje kombinovať?
- PPP je dlhodobé partnerstvo (10-30 rokov)
 - vyžaduje schopný projektový tím na oboch stranách, musí ustáť politické zmeny
- Môže projekt žiadať o finančnú podporu z MF SR?
 - ak nie, ako uhradiť náklady na štúdiu realizovateľnosti a poradcov?
- Do koľkých fáz a častí projektu je možné zapojiť súkromného partnera?
 - čím viac možné zapojiť súkromného partnera, o to výhodnejšie podmienky dokáže poskytnúť
- Má verejný sektor záujem o ponechanie kontroly nad pozemkom/službami?
 - ide o „strategický“ pozemok/službu alebo je projekt vhodnejší na čisto komerčné účely?
- Ide naozaj o poskytovanie verejnej služby alebo ide o komerčnú službu?
 - niekedy nie úplne zrejmé (parkovacie garáže pri obchodnom centre)
- Je projekt zaujímavý pre súkromný sektor? Celý alebo iba niektoré časti?
 - prieskum trhu medzi členmi APPP
 - možnosť generovania ďalších príjmov

➔ Nie každý projekt je vhodný pre PPP

asociácia pre
ap
pp
spoluprácu verejného
podporu projektov
a súkromného sektoru

www.asociaciappp.sk

Členovia Asociácie PPP

- AJG Consulting, s.r.o.
- alianciaadvokátov ak, s.r.o.
- Allen & Overy Bratislava, s.r.o.
- Aon Stach Česká republika spol. s r.o., o.z.
- Centire, s.r.o.
- Česká spořitelna, a.s.
- ČSOB, a.s.
- DEDÁK & Partners, s.r.o.
- Deloitte Advisory, s.r.o.
- Dexia banka Slovensko, a.s.
- DLA Piper Weiss-Tessbach Rechtsanwälte GmbH
- Doprastav, a.s.
- DOPRAVOPROJEKT, a.s.
- Energie AG Vodohospodárstvo Slovakia s.r.o.
- Ernst & Young Financial Advisory, s.r.o.
- EUROVIA-Cesty, a.s.
- Facility Slovakia, s.r.o.
- Kinstellar, s.r.o.
- NEWTON Business Development, a.s.
- NÖRR STIEFENHOFER LUTZ s.r.o.
- PETERKA & PARTNERS, v.o.s.
- Porr Solutions GmbH
- PricewaterhouseCoopers Slovensko, s.r.o.
- ROWAN LEGAL, s.r.o.
- Ružička & partners, s.r.o.
- Skanska Infrastructure Development AB
- Slovenská sporiteľňa, a.s.
- Stredoslovenská vodárenská spoločnosť, a.s.
- Tatra banka, a.s.
- UniCredit Bank Slovakia, a.s.
- VÁHOSTAV-SK, a.s.
- VÚB, a.s.
- Wolf Theiss, o.z.
- Wood & Co., a.s.
- Zillion, a.s.

Ďakujem za pozornosť

Asociácia PPP

www.asociaciappp.sk

Irma Chmelová, M.Sc.
výkonná riaditeľka

Kominárska 2,4
831 04 Bratislava
tel.: 02 / 502 34 441, 0948 023 740
e-mail: chmelova@asociaciappp.sk

